

У зв'язку з цим, пропоную до обговорення наступне питання:

В умовах обмежених ресурсів та великої кількості студентів, якими мають бути оптимальні моделі менторства, що дозволять ефективно масштабувати методики ?

Список використаних джерел:

1. Петренко І. В. Методика викладання юридичних дисциплін: інноваційний підхід до формування професійних компетенцій. Науковий вісник. Серія «Право». 2022. Вип. 8. С. 18-26. URL: <https://pathofscience.org/index.php/ps/article/download/1090/954>
2. Сидоренко Р. П. Менторство в юридичній освіті: роль та моделі реалізації. Вісник університету. 2021. № 5. С. 67-75. URL: https://lvphu.org.ua/wp-content/uploads/2025/03/Zbirnyk_Sydorenko_2022_.pdf
3. Гнатюк Л. А. Ефективні методи підвищення зацікавленості студентів у праві: практичні аспекти. Освіта і право. 2023. № 10. С. 90-98. URL: http://habitus.od.ua/journals/2023/53-2023/53_2023.pdf

Данко І.,
Науковий керівник: Возняковська К. А., д.ю.н., проф.,
в.о. завідувача кафедри цивільного, господарського права
та приватно-правових дисциплін,
Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»,
м. Чернівці

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПРОТИДІЇ РЕЙДЕРСТВУ В УКРАЇНІ:
СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ**

Рейдерство стало одним із найбільш небезпечних викликів сучасного українського суспільства. Воно руйнує принципи доброчесної конкуренції, дестабілізує економічні відносини та створює соціальну напругу. Протидія цьому явищу потребує системного бачення і взаємодії між державними органами, бізнесом і громадянськістю. Адміністративно-правовий інструментарій, у поєднанні з прозорими процедурами державної реєстрації та цифровим моніторингом, має потенціал стати ефективним бар'єром для незаконного заволодіння майном.

Протиправне заволодіння активами суб'єктів господарювання – одна зі злободенних проблем сьогодення. Економічна злочинність, як соціальне явище, характеризується цілим комплексом суспільно небезпечних наслідків, а тому вимагає своєчасного реагування, організації належної протидії з боку правоохоронних органів, а також у цілому активізації діяльності всього механізму держави в цьому напрямі [7, с.512].

Дослідження механізмів рейдерських атак показує, що вони часто реалізуються через комбінацію адміністративних, фінансових та інформаційних інструментів. Реагування держави не може обмежуватися лише каральними заходами адже необхідним є і формування цілісної системи превенції, де адміністративний контроль, публічна підзвітність і міжвідомча координація виступають взаємопов'язаними елементами. Ефективна комунікація між органами юстиції, прокуратурою, поліцією та бізнес-асоціаціями формує довіру до антирейдерської політики як складової правової безпеки держави.

Як слушно зауважує О. Сидоров, «захист підприємства від рейдерських атак є вкрай важливим завданням, що потребує комплексного підходу. Для ефективного протистояння цьому негативному явищу компанії повинні застосовувати правові, фінансові та організаційні механізми захисту. Взаємодія з державними інституціями, дотримання принципів корпоративного управління та впровадження інноваційних технологій значно посилюють безпеку бізнесу. Проте досягнення реальних результатів можливе лише за умови подолання корупційних ризиків та зміцнення правової системи» [6, с.295].

Базовим нормативним актом, що визначає порядок державної реєстрації юридичних осіб і, відповідно, межі адміністративного контролю у цій сфері, є Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» [1]. Додаткове процедурне регулювання міститься у Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції» [2]. Саме ці акти стали основою створення Колегії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації, діяльність якої є ключовою в системі адміністративного захисту від рейдерства.

Особливістю «рейдерства» у країнах Східної Європи, зокрема Україні, є те, що «рейдери» найчастіше здійснюють напади на економічно стійкі компанії. Як підкреслює Г. Самойленко, «під час підготовки до нападу «рейдер» може довести підприємство-жертву до банкрутства, може знизити вартість його акцій, дискредитувати власників корпоративних прав та/або керівництво тощо. Після цього «рейдер» безкоштовно або за досить незначну вартість отримує у власність повний пакет або частку майна підприємства-жертви, які частинами або одним лотом перепродує третім особам» [5, с.315].

Цей аспект демонструє, що рейдерство має складну природу, де адміністративні прогалини поєднуються з корпоративними та фінансовими маніпуляціями і реформування державного контролю повинно передбачати не лише вдосконалення процедур розгляду скарг, а й підвищення відповідальності державних реєстраторів, розширення міжвідомчої взаємодії з прокуратурою та запровадження автоматизованих систем виявлення ризикових реєстраційних дій.

Наявність у суспільно-економічному просторі нашої держави застосування гібридних методів поглинаючого впливу рейдерів на суб'єктів господарювання спонукає до необхідності здійснення обґрунтування засобами науки адміністративного права розвитку вектора державно-громадського захисту таких суб'єктів як пріоритету для адміністративно-правового регулювання суспільних відносин в Україні [8, с.430]. Ця позиція визначає подальший напрям розвитку державного контролю як синергію адміністративного нагляду і громадського моніторингу, що сприятиме сталому правопорядку у сфері господарської діяльності.

Серед важливих нормативних орієнтирів слід виокремити Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [4] та Указ Президента України «Про заходи щодо протидії рейдерству» [3], які закріпили політичну волю держави на створення дієвої превентивної системи.

Протидія рейдерству в Україні має спиратися на цілісний адміністративно-правовий механізм, який поєднує державний контроль, антикорупційну превенцію та цифрову прозорість. Удосконалення нормативної бази повинно супроводжуватися розширенням можливостей для громадського моніторингу, створенням єдиної електронної платформи для відстеження ризикових реєстраційних операцій та підвищення персональної відповідальності посадових осіб. Рейдерство як соціально-правовий феномен може бути подолане лише тоді, коли держава діятиме не реактивно, а проактивно - формуючи культуру законності, відповідальності й довіри.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
2. Про затвердження Порядку розгляду скарг на рішення, дії або бездіяльність державного реєстратора, суб'єктів державної реєстрації, територіальних органів Міністерства юстиції: Постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.2015 № 1128, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1128-2015-%D0%BF#Text>.
3. Про заходи щодо протидії рейдерству: Указ Президента України від 22.07.2019 № 542/2019, URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/542/2019#Text

4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text

5. Самойленко Г.В. Процедура банкрутства як інструмент для рейдерського захоплення суб'єктів господарювання. *Право і суспільство* № 1 / 2024. Т. 2, 2024, с. 312-321.

6. Сидоров О. Суть та значення захисту підприємства від рейдерства. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (ДДУВС, 21.03.2025). Частина II, с. 293-295.

7. Чалий Б.Ю. До питання розробленості наукового знання про використання спеціальних знань під час розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із рейдерством. Матеріали V Всеукраїнського форуму судових експертів. Судова експертиза: перспективи розвитку та окремі вектори змін, м. Львів, 2025, с. 512-515.

8. Шишкін О.В. Вектори удосконалення адміністративно-правової протидії захопленню суб'єкта господарювання. *Аналітично-порівняльне правознавство*, 2025, 2.4. С.427-431.

Думітро О.В.,

**Науковий керівник: Біленець Д.А., к.ю.н., доц.,
доцент кафедри цивільного, господарського права
та приватно-правових дисциплін,**

**Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут,
Національний університет «Одеська юридична академія»,
м. Чернівці**

МИТНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРЕВЕНТИВНІ МЕХАНІЗМИ ПРОТИДІЇ

Митна безпека є фундаментальною складовою економічної безпеки держави, що визначає стабільність її фінансової системи, конкурентоспроможність національного виробництва та здатність ефективно взаємодіяти з міжнародними партнерами. У сучасних умовах воєнного стану питання забезпечення митної дисципліни, недопущення контрабанди та ухилення від сплати митних платежів набувають особливого значення. Протидія митним правопорушенням потребує системного адміністративно-правового підходу, який поєднує законодавчу гармонізацію, ризик-орієнтований контроль і цифрові інструменти превенції.

Проблематика боротьби з митними порушеннями є складною, важливою та багаторівневою, незалежно від рівня економічного розвитку країни. Україна, перебуваючи в умовах інтеграції до європейського правового простору, стикається з викликами гармонізації свого митного законодавства з нормами ЄС. Цей процес включає два основних напрями: узгодження із базовими принципами міжнародного права та адаптацію до норм і стандартів правового регулювання Європейського Союзу [1, с.114]. В умовах правового режиму воєнного стану в Україні, а також на етапі повоєнного відновлення надзвичайно важливим є організація системи адміністративно-правового регулювання таким чином, щоб вона виконувала необхідний базовий функціонал. Забезпечення митної безпеки держави як компоненти національної безпеки багато в чому корелюється з ефективністю діяльності судових інститутів, Державної митної служби України, правоохоронних органів і громадських представників [6, с.534].

Науковці сходяться на думці, що порушення митних правил є серйозним правопорушенням, яке завдає значної шкоди державі та суспільству. Вони також наголошують на необхідності посилення боротьби з порушеннями митних правил шляхом удосконалення законодавства, підвищення ефективності діяльності митних органів і розширення інформування громадян про відповідальність за такі порушення [5, с.141].

Митні правопорушення дедалі частіше набувають ознак системної загрози економічній безпеці, оскільки порушують механізми державного контролю за зовнішньоекономічними потоками. Такі дії можуть використовуватись не лише для уникнення оподаткування, а й для незаконного обігу товарів подвійного призначення, що становить потенційну небезпеку для національної безпеки.